

*Глорія Бернар,
аспірант*

**ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ
КОНФЛІКТУ В АНГЛОМОВНІЙ ДРАМІ АБСУРДУ
(на прикладі п'єс Семюеля Беккета)**

У літературознавстві конфлікт розглядається як серцевина драми, її сутність, її моральний пафос. Конфлікт, який персонажі напружено переживають, не просто присутній у драмі: він, зазвичай, пронизує увесь твір і лежить в основі майже усіх його епізодів [3;57].

Конфлікт – це певна зміна гармонійного стану, яку, в свою чергу, треба усунути [3;103]. На цій основі і побудовані п'єси С. Беккета : “Waiting for Godot”, “Endgame” і “Krapp’s Last Tape”, які слугують матеріалом нашого дослідження. Конфліктність є універсальною рисою буття героїв, де основою цього є недосягнуте духовне благо персонажів, або, за Гегелем, неприйняття „наявного буття” [3; 104] . У більшості випадків, як відзначав Дідро, драматурги зображають найбурхливіші, найболючіші моменти, так що герої знаходяться у стані схвильованості, очікування, тривоги [3; 57]. Неприйняття життя неможливо звести до короткочасних, скороминущих ситуацій, які з’являються і зникають через випадок або ж волю окремих людей. Найглибші конфлікти на певному етапі життя людства, а в даному випадку персонажів п'єс, постають стабільними і тривалими, як закономірний, той, який неможливо усунути, розлад між особистістю з її потребами і навколишнім буттям [3; 104]. Драматизм пов’язаний з переживаннями героїв п'єс С. Беккета через нерозв’язані протиріччя, неспокій та тривогу.

Конфлікт як текстова фігура знаходить своє відображення на мовленнєвому рівні як в авторській ремарці, так і у діалозі персонажів п'єс С. Беккета. Так, наприклад, у авторській ремарці алітерація глухих звуків, а саме *s, t, p, f, k*, виконує експресивну функцію. Вона передає механічність дій героя, вказує на

відсутність у нього емоцій та на його байдужість до всього. Аби забути про час, який стоїть на місці, герої С. Беккета виконують одні і ті самі дії. На противагу глухим звукам, які асоціюються у читача з монотонністю, рутиною, драматург часто вживає дзвінкий звук *l*, який відтворює напругу, надає ритму. Таким чином, створюється ефект контрасту. Наприклад:

Estragon, sitting on a low mound, is trying to take off his boot. [4; 3];

або:

He smiles suddenly from ear to ear, keeps smiling, ceases as suddenly. [4; 6];

або:

Silence. Vladimir and Estragon, cautiously at first, then more boldly, begin to circle about Lucky ... [4; 19];

або:

He chuckles cautiously. [4; 104];

або:

Clov drops the objects he has picked up. [4; 133];

або:

he finishes unfolding [4; 154];

або:

The steps slow down, stop. [4; 157];

або:

Falling signals. Bells. Whistles. [4; 174];

або:

He lays ledger on table ... [4; 222];

або:

Bottle against glass alone. [4; 227];

або:

He ... locks drawer, puts keys back in his pocket... [4; 228].

Те, що герой, немов машина, діє однаково бачимо ще й завдяки повтору та конверсії на морфологічному рівні та завдяки однорідним присудкам і асиндетону на синтаксичному рівні. Асиндетон та однорідні присудки надають

авторській ремарці додаткового смислового та емоційного відтінку, а повтор є засобом емоційного та логічного підсилення суті авторського висловлювання.

Наприклад:

*He **takes off** his hat again, **peers** inside it, **feels about** inside it, **knocks** on the crown, **blows** into it, **puts** it **on** again. [4; 5];*

або:

*He **smiles** suddenly from ear to ear, **keeps smiling** ... [4; 6];*

або:

*He **gets down**, **goes** with ladder towards ashbins, **halts**, **turns**, **carries back** ladder and **sets** it **down** under window right, **goes** to ashbins, **removes** sheet covering them, **folds** it **over** his arm. [4; 91];*

або:

Their heads strain towards each other, fail to meet, fall apart again. [4; 101];

або:

looking

Lowering the telescope, turning towards Hamm, louder.

starting [4; 114];

або:

*Clov ... begins to scratch his belly with both **hands**. [4; 115];*

*He **hands** the dog to Hamm who feels it, fondles it. [4; 120];*

або:

*Mrs. Rooney **murmurs**, melody. Her **murmur** dies. [4, 157];*

або:

*He throttles down, **grinds** in his first gear, moves off, changes up in a **grinding** of gears. [4; 165];*

або:

*The feet **quicken**, recede, cease. [4; 167];*

або:

*... **stoops** and **peers** at skin and finally pushes it, still **stooping** ... [4; 222];*

або:

He resumes his pacing, finishes banana, returns to table, sits down, remains a moment motionless, heaves a great sigh, takes keys from his pockets, raises them to his eyes, chooses key, gets up and moves to front of table, unlocks second drawer... [4; 222];

або:

He shrugs his shoulders, peers again at ledger, reads. [4; 223].

Численні паузи в авторських ремарках п'єс С. Беккета використовуються для досягнення прагматичної мети, спрямованої на імпліцитну невпевненість і постійні перебування героїв у роздумах.

На лексичному рівні помітною є велика кількість динамічних дієслів руху, які відтворюють постійну зайнятість героя, щоб відволіктись від своїх думок. Це, до прикладу, дієслова : drag, reel, hoist, stretch out, squirm, adjust, fumble, toss та інші. С. Беккет в описі фіксує кожну зміну у фізичних або психологічних станах персонажів. Суфіксальні прислівники (*bitterly, wildly, violently, miserably, tonelessly, wearily, gloomily, admiringly, despairingly, briskly, vehemently*), а також значна кількість прикметників (*alarmed, shocked, disappointed, appalled, anxious, motionless, happy, weary*), які позначають емоції героїв, їхню реакцію на те, що відбувається, теж є частиною мовленнєвої експресії, притаманної авторській ремарці в аналізованих драматичних творах. Автор вживає антоніми, щоб показати читачеві, що його герої вагаються, самі не знають, що їм потрібно, тому і діють суперечливо.

У діалозі яскравим мовним втіленням конфлікту на синтаксичному рівні є наявність питальних речень, а також апосіопези і сегментації. Саме завдяки цьому ми бачимо, що герої п'єс шукають відповіді на власні запитання. Водночас сегментація і апосіопеза сприяють тому, що герої п'єс С. Беккета постійно занурені у свої роздуми і вагаються. Наприклад:

Estragon: What's all this about? [4; 7];

або:

Estragon: I dreamt that – [4; 10];

або:

Estragon: There's an even chance. Or nearly. [4; 12];

або:

Hamm: ...the bigger a man is the fuller he is. And the emptier. [4; 93];

або:

Nell: Are you quite sure? [1; 104];

або:

Nell: Nothing is funnier than unhappiness, I grant you that. But – [4; 104];

або:

Mrs. Rooney: But why do I halt? [4; 157];

або:

Mr. Tyler: Come, Mrs. Rooney, come, the mail – [4; 162];

або:

Old Miss McGlome always sings at this hour. But not tonight. [4; 224];

або:

Shall I sing when I am her age, if I ever am? [4; 224].

Хоча зовні видається, що типовий герой С. Беккета – це пасивний, спокійний і навіть байдужий до навколишнього світу персонаж, читач розуміє, що насправді за цією пасивністю і байдужістю ховається внутрішній конфлікт із самим собою, бурхливі емоції та переживання. Наївна віра у гармонію втрачена головним героєм п'єс драматурга безповоротно. І чим глибше він усвідомлює реальність, тим відчайдушніше його становище у світі, тим гострішим стає конфлікт із самим собою [2; 18]. Діалог ніби виникає „всередині” героя, розкриваючи перед читачем протиріччя і боротьбу почуттів і думок, які відбуваються у душі персонажа [1; 13]. У бездіяльності героїв приховується складна внутрішня дія.

Отже, у п'єсах С. Беккета розлад між персонажем і навколишнім світом породжує внутрішній конфлікт. Протягом п'єси герой показаний у роздумах стосовно певного рішення, але він так і не знаходить рішення, тому в кінці п'єси читач усвідомлює, що даний конфлікт так і залишиться нерозв'язаним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зотов Н. Н. Основы драматического диалога. – М.: Всесоюзный государственный институт кинематографии, 1964. – 42 с.
2. Сахновский-Панкеев В. Драма. – Ленинград: Искусство, 1969. – 255 с.
3. Хализов В. Е. Драма как явление искусства. – М.: Искусство, 1978. – 240 с.
4. Beckett S. Dramatic works. Volume III – New York: Grove Press, 2006. – 509 с.

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються засоби актуалізації конфліктності в авторській ремарці та діалозі п'єс англійського драматурга Семюеля Беккета.

Ключові слова: конфлікт, драматизм, авторська ремарка, імпліцитно, прагматична мета.

SUMMARY

This article attempts at analyzing linguostylistic means of actualization of conflict in stage directions and dialogue in the plays by English playwright Samuel Beckett.

Key words: conflict, dramatism, stage directions, implicitly, pragmatic intention.